

ANTI-PEST PROTOCOL

versie december 2022

1. Inleiding

Voor jullie ligt het anti-pestprotocol van het Laurens Lyceum. Een document dat volledig is herzien en is aangepast zodat het voldoet aan de huidige vraag.

Het protocol bevat acties die we moeten ondernemen om pesten zoveel als mogelijk te voorkomen, te herkennen en tegen te gaan. Uiteraard wordt er al veel van wat er in dit protocol staat door de school toegepast. Desondanks alle inspanningen, schiet er toch een enkeling door de mazen van het net. Dit betekent dat er geen plan of geen protocol waterdicht is en dat alles valt en staat bij de signalering en/of melding van pestgedrag. Dit protocol is erop gericht het schoolpersoneel, alle leerlingen en hun ouders op de hoogte te brengen van alles wat de school doet om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. De acties die we ondernemen zijn niet statisch. In samenhang met ontwikkelingen, niet alleen binnen de school maar ook daarbuiten, zal ook het handelen rond pesten zich verder vormen. In dat geval zal dit protocol worden aangepast naar voortschrijdend inzicht.

2. Pesten

Wat is pesten?

Pesten is het systematische en langdurig uitoefenen van psychologisch of fysiek geweld door één of meerdere personen ten opzichte van één persoon, die niet (langer) in staat is zichzelf te verdedigen.

Pesten is een vorm van geweld en is daarmee zonder meer grensoverschrijdend. Pesten heeft grote gevolgen. Leerlingen die gepest worden voelen zich vaak eenzaam, verdrietig, onzeker, bang en soms zelfs suïcidaal. Wie gepest is, kan daar jarenlang last van houden.

Een klimaat waarin gepest wordt, In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Tegelijkertijd kan iedereen dader zijn. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan en bedenken zij vaak een eigen plan.

Hoewel de intenties veelal goed bedoeld zijn, is het belangrijk dat er richtlijnen worden opgesteld waarin zowel leerling als docent weten waar hulp te vinden is. Het is per slot van rekening een primaire taak van docent en onderwijsondersteunend personeel om een goed leerklimaat te creëren. Het is belangrijk dat leerlingen weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Dit betekent dat volwassenen oog moeten hebben voor de signalen van leerlingen. Dat zij interesse tonen en luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Vormen van pestgedrag

- **Verbaal**
Vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, bijnamen gebruiken, gemene berichten verspreiden, etc.
- **Lichamelijk**
Trekken aan kleding, duwen, sjoeren, schoppen, slaan, krabben, etc.
- **Achtervolgen**
Opjagen, achternalopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten, etc.
- **Uitsluiten**
Doodzwijgen, negeren, uitsluiten van groepsoopdrachten / activiteiten / feestjes, etc.
- **Stelen of vernielen**
Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken of andere eigendommen, band lek prikken, fiets beschadigen, etc.
- **Afpersen**
Dwingen om geld of spullen af te geven, afdwingen om huiswerk of iets anders voor de pester te doen, etc.

Vormen van digitaal pestgedrag

Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en via de mobiele telefoon. Digitaal pesten kan nog veel harder zijn dan offline pesten, omdat de ouders makkelijker anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is.

- **Pestberichten via whatsapp / social media / e-mail**
Schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen, bedreigen, memes maken (gefotoshopte afbeelding met toegevoegde tekst viraal verspreiden), slut-shaming (bestempelen van een meisje of vrouw als slet of hoer omwille van haar seksueel gedrag) via internet.
- **Buitensluiten in whatsapp groepen**
Verwijderen uit whatsappgroep met als doel buitensluiten.
- **Bedreigen of chanteren met foto of video**
Het dreigen te gebruiken van een foto of video zonder jouw toestemming.
- **Trolling**
Conflict uitlokken, door met opzet (verkeerde) informatie te posten in een forum om anderen in een discussie te lokken of emotioneel (boos/verdrietig) te laten reageren.

- **Stalking**
Stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haatmail of het dreigen met geweld.
- **Sexting**
Het (onder druk) versturen van seksueel getinte berichten, foto's of filmpjes van jezelf.
- **Sextorion**
Afpersing of chantage met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer. Dit kan een naaktfoto of video van het slachtoffer zijn, maar kunnen ook gestolen of gemonteerde beelden zijn via bijvoorbeeld sociale media of het overnemen van een webcam.
- **Ongewenst delen van (naakt)foto's of video's**
Het daadwerkelijk verspreiden van foto's of video's op het internet zonder toestemming
- **Bangalijsten**
Lijst met namen van meisjes die gemakkelijk tot seksuele handelingen over te halen zouden zijn. Deze lijsten circuleren op het internet en in de sociale media
- **Identiteitshack**
Gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook uit naam van een ander versturen van (pest)berichten.

3. Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen, zoals de leerlingen (gepeste leerling, pesters en de zwijgende groep), de docenten, onderwijsondersteunend personeel en ouders.
- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- Bij het signaleren van een pestprobleem door docent of ouders wordt geprobeerd in overleg te werken aan een bevredigende oplossing.
- De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol). Hierbij besteedt de docent altijd aandacht aan zowel de gepeste leerling als de pester. Ook aan de zwijgende groep, direct eromheen wordt aandacht besteed.
- Indien nodig gebeurt dit in overleg met de andere ouders en / of externe deskundigen.
- Op school is er een anti pestcoördinator aangesteld. Dit is Anita Prol Pato. Haar expertise wordt door teamleider ingeroepen wanneer het pestgedrag aan blijft houden. Zij is als expert te benaderen via mentor/teamleider maar fungeert niet als aanspreekpunt voor de ouders.

4. Vier pijlers

Om pesten te voorkomen en tegen te gaan, werken we vanuit vier pijlers.

- Preventie
- Signalering
- Aanpak
- Nazorg

Preventie

1. De mentor verwoordt aan het begin van het schooljaar hoe we met elkaar omgaan. Deze algemene afspraken en regels worden in de klas besproken.
2. Het anti-pestprotocol wordt besproken in de klas en er wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen wordt gezien.
3. Regels en afspraken zijn vermeld in de school en op de website en laten geen ruimte voor pestgedrag. Op ouderavonden wordt aandacht besteed aan deze regels en afspraken.
4. Het personeel (OP en OOP) wordt op regelmatige basis geschoold middels korte plenaire bijeenkomsten. Deze scholing heeft vooral betrekking op pestpreventie, signalering van pestgedrag en omgaan met pestincidenten.
5. Er zijn introductieactiviteiten in de brugklas en hogere leerjaren die tot doel hebben een positief klasgevoel tot stand te brengen en de samenwerking binnen de groep te stimuleren.
6. Naast de info vanuit het dossier is er een warme overdracht waarin mentoren van klas 1 worden geïnformeerd door de leerkracht van de basisschool. Zo komt een eventueel pestverleden snel boven water.
7. Mentoren van hogere leerjaren verdiepen zich in hun leerlingen middels persoonlijk contact met de mentor van het voorgaande jaar. In Magister worden alle incidenten geregistreerd zodat mentoren deze van alle voorgaande jaren kunnen teruglezen.
8. Er zijn specifieke anti-pest projecten in de klassen, om de leerlingen bewust te maken van het ontstaan en de gevolgen van pestgedrag.
9. Er worden schoolbreed activiteiten georganiseerd met als thema pesten, discriminatie en seksuele diversiteit.
10. Tijdens het mentoruur is er aandacht voor groepsvorming en de begeleiding van individuele leerlingen.
11. Er is aandacht voor (cyber)pesten in de mentorlessen.
12. Conflicten worden uitgesproken in de klas of in een kleiner groepje.
13. Bij de indeling van de klassen wordt zo mogelijk rekening gehouden met gedrag van leerlingen in voorgaande jaren.
14. In de pauzes is er surveillance in alle ruimtes en plaatsen waar leerlingen mogen verblijven.
15. De school heeft op diverse openbare plekken camera's hangen die bekeken mogen worden door aangestelde medewerkers in het geval van de melding van een onveilige (pest)situatie.

Signalering

Ondanks al deze voorzorgsmaatregelen kan er toch sprake zijn van pesten. Elke medewerker is alert op pestgedrag. Medewerkers treden in geval van pesten onmiddellijk handelend op. Ook van leerlingen verwachten we dat zij pestgedrag signaleren en dat aan een medewerker melden. Pesten kan dus door iedereen op school worden opgemerkt, maar ook door ouders thuis.

Pesten mag dus nooit worden genegeerd. Niet melden betekent instemmen met pestgedrag. Uiteraard geldt dit ook voor alle vormen van digitaal pesten en ongewenst publiceren van audiovisueel materiaal.

In de dagelijkse praktijk gaat dat op de volgende wijze:

- In elke situatie waarin sprake is van pesten, grijpt een signalerende medewerker in.
- In elke situatie waarin sprake is van pesten, waarschuwen signalerende leerlingen een medewerker.
- In elke situatie waarin ouders kennisnemen van pesten, melden zij dit bij de mentor van hun kind.
- In elke situatie wanneer vertrouwenspersonen kennis nemen van pestgedrag, melden zij dit aan de betreffende mentor / afdelingsmanager. Dat kan in dit geval alleen met uitdrukkelijke toestemming van het slachtoffer.

Aanpak

Bij de aanpak van pestgedrag houden we de vijfsporenaanpak in ons achterhoofd. Bij deze aanpak wordt er gekeken naar vijf sporen die naast elkaar lopen en belangrijk zijn bij de aanpak van pestgedrag in een groep. Deze sporen richten zich op alle partijen die bij pestgedrag betrokken zijn. Het wil echter niet zeggen dat je deze sporen in een vaste volgorde moet doorlopen.

De betrokken partijen zijn:

- **De gepeste leerling(en)**
- **De pester(s)**
- **De klasgenoten (middengroep)**
- **De school/de docent**
- **De ouder(s)/verzorger(s)**

De vijf sporen zijn:

- **Steun bieden aan de leerling die gepest wordt**
  - Het probleem wordt serieus genomen
  - Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd
  - Er wordt gezamenlijk bedacht welke oplossingen nodig zijn om met elkaar verder te kunnen en het pesten te stoppen.
  - De mentor meldt eventueel aan bij het Ondersteuningsteam (OT) voor inzet vanuit OT of evt. doorverwijzing naar instantie buiten school met als doel de weerbaarheid van het pestslachtoffer te vergroten

- **Steun bieden aan de leerling die pest**
  - Confronteren van de leerling met zijn/haar gedrag en de impact hiervan voor het slachtoffer
  - De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
  - Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag
  - De pester wordt betrokken bij het bedenken van oplossingen om zich te herstellen en het pesten te stoppen. Duidelijke grenzen worden gesteld
  - De mentor meldt eventueel aan bij het Ondersteuningsteam (OT) voor inzet vanuit OT of evt. doorverwijzing naar instantie buiten school met als doel hulp te organiseren voor onderliggende persoonlijke problematiek.

- **Betrekken van de middengroep**
  - De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van de leerlingen hierin.
  - De groep activeren om met mogelijke oplossingen te komen en wat de klas en de pester kan bijdragen aan een verbetering van de situatie en groeps sfeer (deze stap kan afhangen aan de gevoeligheid van het slachtoffer)
  - Benadrukken dat de groep pesten bespreekbaar maakt met de mentor en/of ouders.

- **Algemene verantwoordelijkheid van de school**
  - De school heeft een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van de leerlingen
  - binnen de school zo optimaal mogelijk is
  - Medewerkers hebben voldoende informatie over pesten in het algemeen en weten hoe ze moeten handelen

- **Steun bieden aan ouders (van de gepeste en pestende leerling en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren)**
  - Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
  - De school werkt samen met ouders om het pesten aan te pakken
  - De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
  - De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

Stappenplan bij pestgedrag

Pestincident	
Stap 1	Docent, medeleerling of ouder meldt het pestincident bij mentor
Stap 2	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verhelderingsgesprek mentor met pester en gepeste waarna samen (met de groep) afspraken worden gemaakt en consequenties besproken ❖ Mentor verbetert groepsklimaat en mobiliseert middengroep ❖ Afhankelijk van de ernst van het incident worden de ouders van het gepeste leerling en pester geïnformeerd
Het pesten herhaalt zich	
Stap 3	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek mentor met pester ❖ Consequenties van stap 2 worden uitgevoerd ❖ Notitie maken in Magister ❖ Collega's en eventuele andere betrokkenen inlichten ❖ Ouders van het gepeste kind en pester inlichten ❖ Mentor blijft actief t.a.v. groepsklimaat en middengroep mobiliseren
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek mentor, pester en ouders waarin sancties besproken worden en ouders nadrukkelijk om medewerking wordt gevraagd ❖ Afspraken vastleggen in Magister ❖ Teamleider op de hoogte brengen ❖ Mentor blijft actief t.a.v. groepsklimaat en middengroep mobiliseren
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 5	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Deskundige hulp inschakelen via anti-pestcoördinator of het Ondersteuningsteam
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 6	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bij aanhoudend pestgedrag wordt door de mentor, teamleider passende maatregelen genomen. Zorgcoördinator / anti-pest coördinator adviseert hierin ❖ Schorsing (of verwijdering) in overleg met SL en inspectie

Nazorg

Na genomen maatregelen wordt contact gehouden met het pestslachtoffer en de klas door de mentor. Tevens wordt de groeps sfeer en het naleven van afspraken en het eventueel opgestelde contract door de mentor en alle andere betrokken personeelsleden in de gaten gehouden. Bij plaatsing in een volgend leerjaar (en soms in een andere groep) wordt de informatie doorgegeven aan de nieuwe mentor. Met de groepsindeling wordt zo mogelijk rekening gehouden met pestsituaties uit het verleden.

APR/dec'22

DISCLAIMER: Pesten is wicked